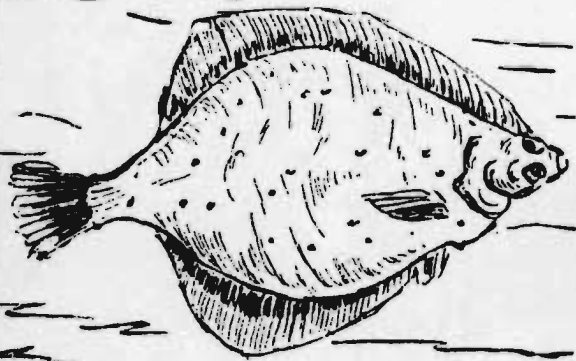

informatieblad
voor de leden van de
OOSTENDSE HEEMKRING v.z.w.
"DE PLATE"

verschijnt 6 maal per jaar

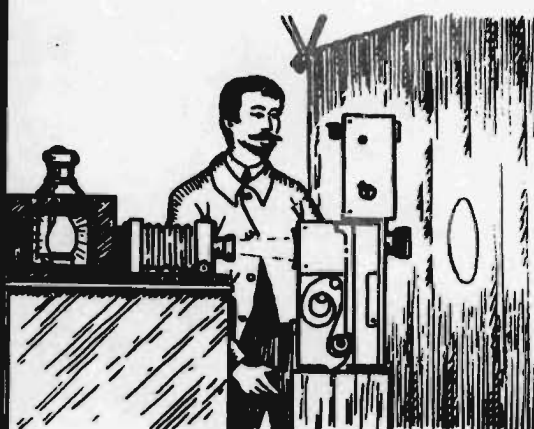

de Plate

redactie en verantwoordelijke uitgever : v.z.w. DE PLATE H. Serruyslaan, 50 - 8400 OOSTENDE

EERSTE JAAR No 5

FEBRUARI 1972

OP DINSDAG 22 FEBRUARI 1972
te 20 uur

in de conferentiezaal van het stadhuis oostende

FESTIVAL VAN FOLKLOREFILMEN

aangeboden door het Ministerie van Nationale Opvoeding en van Kultuur

B A S K E N L A N D

realisatie: J. FOUGERES & M. CHAMPREUX
produktie: FRAMFILDIS

baskische typen, dansen, het vervaardigen van canvaspantoffels met solen van gevlochten touw en van de baskische wandelstok. Typische beelden uit Fenterrabia, Pasajes, San Sebastian, Oric, Andorra. Zeden en gewoonten, het typische baskische kaatsbalspel.

V L A A N D E R E N ˆ O W E L I G L A N D

realisatie: G. DE BOE
produktie: TOERISTISCHE FEDERATIE VAN OOST VLAANDEREN

Oost Vlaanderen: rivieren, kanalen, weilanden, landbouw.
Gent: Sint Baafs katedraal, overzicht van het gentse verleden, processies, bloemententoonstellingen, markt.
Aalst, Dendermonde, Rupelmonde, Sint Martens-Latem, Oudenaarde, de polders, de vlaamse Ardennen.

H O L L A N D ' s L E V E N D V E R L E D E N

realisatie: Yves PECSTEEN in Gevacolor

toeristische film over bepaalde oude tradities welke in het dagelijks leven van sommige steden nog tot uiting komen alsmede de toeristische merkwaardigheden van deze steden, waaronder: Alkmaar, Almeer, Volendam, Urk en Staphorst.

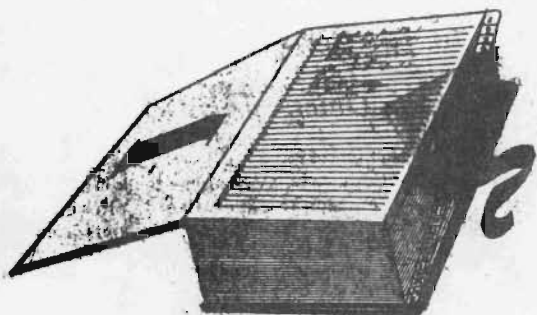
G E S C H I E D E N I S V A N D E D U I T S E P O P

produktie: U. F. A.

geschiedenis van de duitse pop van de XIII de. eeuw af tot heden

deze projektie wordt verzorgd door onze Konfrater: Fernand B O E H M E

toegang VRIJ en KOSTELOOS
voor alle leden en belangstellenden

De Platte

anno 1971

De gebeurtenis van het jaar 1971 voor onze kring was ongetwijfeld de geboorte van het zolang verwachte eigen tijdschrift. Ons tijdschrift was de hoofdbekommernis van het bestuur in het afgelopen jaar. De activiteiten gingen verder met betrekking tot het inrichten van voordrachten en de museumbezoeken.

26 januari 1971 STATUTAIRE ALGEMENE VERGADERING

Voorzien moest worden in de vervanging van de uittreedende leden van het bestuur (alle herkiesbaar): Mw. Valkenburg en de HH. Hermans en Messiaen. Door het afsterven van Konfrater Colombie kwam een vierde plaats open. Na de geheime stemming werden volgende nieuwe leden in het bestuur opgenomen: Mw. Valkenburg en de HH. Declercq, Klausning en Van Poucke.

Konfrater Verlonje besloot de algemene vergadering met zijn traditioneel geworden diapresentatie.

23 februari 1971 de Heer Johan van Dijk spreekt over "de noorse STAVKIRKE en de houtarchitectuur in Noorwegen na de X de. eeuw". voordracht opgeluisterd met dias.

23 maart 1971 Vader en Zoon Gaston en Roland DESNERCK spreken over "DE VISSERSPLAATSEN AAN DE VLAAMSE KUST" en over "VISSERSVAARTUIGEN VAN DE VLAAMSE KUST VAN DE X de. EEUW TOT HEDEN", de laatste spreekbeurt opgeluisterd met dias en een tentoonstelling van scheepsmodellen.

15 oktober 1971 geschiedenis, folklore, kunst en wetenschap, verwerkt in een rijk gedocumenteerde voordracht door Mej. CRACCO met als onderwerp: "DE BRIL DOOR DE EEUWEN HEEN"

23 november 1971 HET BOLSPEL IN VLAANDEREN door Lic. R. van der Linden, bracht ons bij het volk en zijn ontspanningsleven van de vlaamse kust tot de golvende brabantse heuvelrijen.

21 december 1971 1971 werd besloten met een buitengewone en belangrijke "HERDENKINGSAVOND ARY SLEEKES" met medewerking van de Heer Rouzeré, het "Loze Vissertje" en een klein orkest onder leiding van Konfrater Corsellis. De heer Raf Seys, neef van onze betreunde stichter, sprak een ontroerend dankwoord uit. Burgemeester en Mevrouw Piers, Schepen Felix en Gemeenteraadslid H. Degraeve luisterden deze bijeenkomst met hun tegenwoordigheid op.

ONS TIJDSCHRIFT

Sinds enkele jaren kwam regelmatig het probleem van het uitgevan van een jaarboek of van een tijdschrift op de agenda van de bestuursvergaderingen. De kosten hiervoor en vooral het ontbreken van een bestuurslid dat zich speciaal hiermede wilde bezig houden, remde de verwezenlijking van dit projekt. Tot we eindelijk iemand vonden die het op zich wilde nemen. De redaktieraad bestaat uit Konfraters De Taeye, Klausing en Vilain.

(nota van de redactie: het moet gezegd dat het bestuur om de maand bijeen komt om het nieuwe nummer dat moet verschijnen voor te bereiden en dat we van verscheidene leden niet alleen aanmoedigingen krijgen, maar daadwerkelijke medewerking. Hiervoor onze welgemeende dank.)

Op 2 oktober 1971 werd ons tijdschrift, ter gelegenheid van een perskonferentie boven de doopvont gehouden. Als eerste resultaat kwamen talrijke nieuwe leden ons aantal vergroten.

De uitgavekosten lopen tamelijk op omdat we van ons blad een degelijk tijdschrift willen maken en het zoveel als mogelijk willen verzorgen. De lezers zullen reeds bemerkt hebben dat we met de verzorging vooruit gaan, we zijn nog in het stadium van de "proefnemingen", de kinderziekten, maar hopen dat de tweede jaargang die in oktober begint een definitieve en stevige vorm zal hebben. Koken (en drukken) kost geld, om ons tijdschrift leefbaar te houden moeten we nog meer aankondigingen kunnen bekomen. Wie helpt ons hier? Vrijwilligers worden eveneens gevraagd voor hulp in het verzenden van het tijdschrift en bijdragen en mededelingen van iedereen zijn steeds welgekomen.

Wat het jaarboek betreft, onder de titel OSTENDIANA geeft het Vlaams Verbond voor Familiekunde, afdeling Oostende, een jaarboek uit. Aan de tot stand koming hiervan heeft De Plate haar medewerking verleend op finantieel gebied en door bijdragen van haar leden.

MUSEUM

Het stadsbestuur komt enkel tussen in de kosten van bewaking gedurende twee maanden per jaar. Niettegenstaande werd het Museum door ons opengesteld tijdens de Paasweek en daarna tot 15 september. Een totaal van 3.545 betalende bezoekers werd in 1971 genoteerd, bovendien ontvingen we nog talrijke bezoekers: speciale en officiële groepen, scholen en leden waarvoor geen toegangsgeld werd gevraagd. Onder de Prominente bezoekers in 1971 melden wij de Heer Burgemeester van Benidorm (Spanje).

Verder boekten wij een aantal nieuwe aanwinsten, onder meer een oude drukpers, een verkeersplaat uit 1870. Nieuwe stadsplannen en foto's werden ingelijst en nieuwe toonkassen gemaakt.

DE PLATE LEEFT

Uit voorgaande kunnen we besluiten dat onze heemkundige kring actief blijft en zelfs haar activiteiten uitbreidt. Niet alleen het bestuur, maar alle leden willen we in die activiteit betrekken en doen daarom gaarne beroep op hun suggesties, raad en medewerking onder alle vormen.

OMMEGEANCE

ONZE STATUTAIRE JAARVERGADERING VAN 24.1.72

Op deze bijeenkomst - er waren een 25 tal leden aanwezig - werd, na voorlezing van het jaarverslag en afwikkeling van de financiële aangelegenheden, overgegaan tot de statutaire verkiezingen voor het bestuur. Hoofdman De Taeye, onderhoofdman Vilain en kommissaris Edebau werden herkozen. Twee jonge elementen kwamen de rangen van het bestuur versterken: Konfraters Leopold BAKKER en Norbert VANNEUVILLE. Op de bestuursvergadering van maandag 7 februari werd Konfrater VANNEUVILLE aangesteld tot sekretaris van de Heemkundige Kring: DE PLATE. Konfrater BAKKER zal DE PLATE vertegenwoordigen in de Kulturele Raad.

Tot slot van de jaarvergadering kregen we dan de diavoorstelling van Konfrater Verlonje: pareltjes van fotokunst en folklore:

- de opbouw en stijkenmerken van de huisjes uit het openluchtmuseum te Bokrijk;
- de reuzenstoet te Eecke (Frans Vlaanderen);
- het folklore dansfestival van vorige zomer te Middelkerke.

Tussenin kwamen leden aan het woord. Konfrater Dreesen stelde voor een gewone ledenvergadering te beleggen om meer voorstellen te kunnen indienen, konfrater Van Haverbeke drukt de wens uit dat De Plate in haar werking meer nadruk zou leggen op de geschiedenis van onze stad dan op de folklore. Konfrater Seys zal een brochure uitgeven waarvan De Plate het peterschap mag dragen.

OSTENDIANA

Dit jaarboek, dat reeds vóór zijn verschijnen bijna volledig uitverkocht is, komt nu einde van deze maand, van de pers.

DE PLATE beschikt nog over enkele exemplaren: te verkrijgen mits betaling van 250 fr. op postrekening 38:45 van de Bank van Brussel, met vermelding: voor rekening nummer: S/00/51822 van DE PLATE-OSTENDIANA

De bestellingen worden uitgevoerd naargelang ze binnenkomen en voor zover de voorraad nog toereikend is.

NOVELLENBUNDELS VAN ARY SLEEKES

Van onze betreunde stichter, folklorist en schrijver hebben we nog een beperkte voorraad van de volgende novellenbundels:

- PAAS- en KERSTKLOKKEN (1962)
164 bldz., prijs: 85 fr.
- OUDE KOEIËN UIT DE SLOOT (1963)
193 bldz., prijs: 85 fr.

Deze werkjes zijn niet meer in de handel, wij verkopen ze toch aan: 100 fr. voor de twee bundels.

Wie eerst stort op postrekening 38.45 van de Bank van Brussel (rekening S/00/51822 DE PLATE) krijgt de twee boekjes toegestuurd.

DE PLATE is het tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring: DE PLATE. Leesgeld (tevens lidgeld) 100 fr. per jaar.

OVERNAME VAN TEKSTEN IS TOEGELATEN
MITS BRONVERMELDING

HIER GAAT ONZE " O M M E G H A N C K " VERDER ...

LIDKAARTEN VOOR 1972

Onze Minister van Finantien vraagt ons volgende te willen mededelen.

Als gevolg op ons voorstel hebben enkele leden hun bijdrage voor 1972 op onze bankrekening gestort. Tevens hebben wij na afloop van de algemene vergadering lidgeden kunnen innemen van leden die reeds ingeschreven zijn.

Nu kan het wel gebeuren dat leden, die na 15 januari betaald hebben, de lidkaart een tweede maal ter betaling zal aangeboden worden.

U gelieve ons hiervoor te willen verontschuldigen. De reden hiervan is als volgt: op 15 januari werden de lidkaarten welke op dat ogenblik niet betaald waren verzameld en op een lijst geplaatst. Lijsten en kaarten werden overhandigd aan het lid dat ieder jaar getrouw zijn medewerking verleent om deze lidgeden aan huis te innen.

Gezien dit lid met zijn "tournee" is begonnen en wij het niet kunnen bereiken, vragen wij U, zo hij zich bij U aanbiedt te willen mededelen dat U reeds betaald hebt. Na zijn afrekening wordt uw lidkaart met de post thuisbesteld.

Volgend jaar doen wij het beter.

SPIRITISME, KAARTLEGGEN, enz..

Konfrater Ronse, we hebben uw schrijven overgemaakt aan de diensten van de B.R.T..

Andere specialisten (zie onze rondvraag in het vorig nummer) mogen zich steeds bij ons melden.

NAAR HET PAARDENMUSEUM

Het is nog niet alles in kannen en kruiken, maar toch reeds zover dat het bestuur voor april of mei - de juiste datum moet nog worden vastgelegd - een gezellige avond zal beleggen in het caféetje van Konfrater Bertje BONTE.

En als we zeggen gezellig, dan zal het aan U liggen of het gezellig kan genoemd worden. Wij zorgen al vast voor "kaffie met boerestuuten en hespe" om de grondlaag te leggen. Voor de rest is voorzien: gezellig samenzijn met oude oostendse liedjes en folkloremuziek: samenzang, een of twee zangers die oude liedjes zullen zingen (o.a. lange tjes, de ris chantant, d'oostendse meisjes, de mollegastjes) en de oostendse folk-groep: DE PIEREWAAIERS

Wie een of ander liedje wil zingen mag zich van nu af reeds op geven.

Elk zeg het voort en 't naaste keer geven we meer bijzonderheden.

VERONTSCHULDIGINGEN

Wij zijn een beetje laat met dit nummer, maar de hoofdredakteur was met de daktylo voor een "studiereis" naar het zeer zonnige zuiden vertrokken.

Ze zijn allemaal gezond en wel teruggekeerd maar zeker een week te laat om met dit nummer klaar te komen.

Voor de rest is alles goed verlopen.

GETUTTEMAATEERD

Van Konfrater Vilain ontvingen we volgende mededeling.

Bij enkele oude beroepen kende men de "noaiége" (naaister), de "striekege" (strijkster) en "tuttemakege". Veel van deze oude "tutten" waren prachtstukjes met namaakpareltjes en kraaltjes bezet. De gewone vrouw droeg een hoofddoek, maar wanneer ze zich helemaal opkleedde of opdirkte, zegde men: "ze is opgetuttematooid". Hierin hoort men ook 't werkwoord "toeien".

Konfrater Mestdagh uit Brussel, stuurde ons zelfs een tekening en gaf volgende uitleg.

1860

ONZE

V R A G E N B A K

Een kaketute is een soort van vrouwenhoed uit wit of zwart linnen. De voorzijde omsluit geheel de omtrek van het gezicht. De kaketute werd met een krultang in bekjes gelegd, altans aan de voorkant. Het hoofd was gedekt met linnen en rond de hals gestropt met een lintje. Twee brede linten aan de voorkant werden sierlijk toegeknoopt onder de kin.

Een tutemakege is de vrouw die het ambacht uitoefent welke wij nu "modiste" noemen.

DE RIS-CHANTANT

Konfrater Vilain deelt ons volgende mee.

Al kan dit lied dat in gezelschap gezongen wordt met een voorzanger verwant lijken met: "de snijdersbank" of "de vogel en de vis" toch schijnt dit slechts gedeeltelijk overeen te stemmen. De zinnen van de "ris chantant" zijn langer en ieder koeplet begint met 'n vraag door de voorzanger ("en is dat hier geen kort en lang?") en het gezelschap antwoordt: "ja, dat is een kort en lang".

Ik heb mij eveneens de vraag gesteld vanwaar deze "ris" zou komen. Zou het niet kunnen dat het komt van "rixe-chantant" (vertaald: zingend krakeel) ?

In herbergen waar maatschappijen hun feestjes hielden en men op een zeker uur aan het zingen ging, was er dikwijls iemand die als voorzanger optrad om de "ris chantant" te zingen. Daartoe nam hij een stuk krijt en tekende, geleidelijk met iedere strofe-vraag, een tekening op de wandspiegels. Daar alle tekeningen na iedere vraag en antwoord moesten hernomen worden, kon men ze zo best volgen. Vele van deze tekeningetjes waren "aangebrand", vandaar dat

het gezelschap steeds luidruchtig inviel (krakeel?) zoals in: "en is dat hier geen hoerekot?"--"ja dat is een hoerekot..".

Tot hier Konfrater Vilain. Ik heb dit liedje vele jaren geleden horen zingen en vergeten, waarschijnlijk omdat ik een paar keer een draai rond mijn oren heb gekregen toen ik uit volle borst zong "en is dat hier geen hoerekot...". Ze hebben dat liedje heel zeker uit mijn kop geslagen.

Onlangs hoorde ik het opnieuw zingen (en zag het tekenen op een bord, bij gebrek aan spiegels) door dhr. Fernand Jauret uit Oostende. Dit was ter gelegenheid van een zeer interessante zangavond die eind vorig jaar gehouden werd in Pension NOVA te Mariakerke.

Het lied is eveneens een "hit" van Omroep Brabant, hoewel de melodie en tekst (opgetekend in de streek van hertog Jan van Brabant) iets verschillen van de "ris chantant van bij ons. De "ris chantant" is verre familie van "De Vogel en de Visch", maar kan er mede verleken worden.

Dergelijke verschuivingen in melodie en aanpassingen van tekst vinden wij eveneens in Oostende: Lange Tjes (Hoe rijmen wij dat te saam) en Stierman Lèeze (Schele Van der Linde).

Lezers welke meer kunnen mededeelen over de "ris-chantant" mogen ons gerust een woordje schrijven.

DE BAS

Konfrater Mestdagh uit Brussel is benieuwd naar de herkomst van het woord "BAS". Dit tipisch Oostends woord duidt de plaats aan tussen het staketsel en het kleine strand. De dikke ronde muur in rode baksteen is langs de kant van de haven begroeid met zeegras en zeer glad: hoeveel kinderen zouden hier niet vroeger verdronken zijn.

DE GARRE VAN KONEE

Nog een vraag van Konfrater Mestdagh: wie kan ons zeggen waar de "garre van konee" eigenlijk gelegen was?

Een zeer oud oostends liedje zegt: "siessen stoend te piessen in de garre van Konee, 't kwamen twi polisches en ze namen siessen mee. Siessen zei: waleire, wat enk ik nu gedon? (de polisches): je moe nie veele poerren (l) of je got de bak in gon.

(POEREN: opeisen, inroepen, vereisen. In de uitdrukking: nie veele poeren ee l = houd u kalm, bedaar, blijf stil)

PALINGSCHAAR

In DE ZEEWACHT van 4 februari lezen we een stukje over het "palingsstekken" met de afbeelding van twee palingscharen: een duitse en een belgische schaar.

Hoofdman De Taeye stond al te likkebaarden (niet alleen voor de paling, maar ook voor mogelijke aanwinsten voor het museum..) toen hij las "op de vuurtorenwijk zijn er wel enkele bewoners die nog zo'n geducht wapen in huis hebben..."

Wie bezorgt het Museum van De Plate een palingschaar? Het mag een duitse of een belgische zijn, en als er van ieder instrument één exemplaar komt, is het nog beter.

Met veel dank bij voorbaat.

Hoofdman E. DE TAEYE schrijft over :

DE GESCHIEDENIS VAN ONZE
HEEMKUNDIGE MUSEA

derde vervolg

Einde 1962 kreeg DE PLATE inderdaad het heuglijke nieuws vanwege het stadsbestuur dat er een lokaal vrij kwam op de tweede verdieping van het gebouw "Chez Pan" palend aan de toenmalige schouwburg. Wij mochten over dit lokaal beschikken om er een Heemkundig Museum in te richten.

Het gebouw was inderdaad vrij gekomen door het verhuizen van de Stadsbiblioteek en het Museum van Schone Kunsten naar het nieuwe Feestpaleis op het Wapenplein.

Zodra in het bezit van de sleutels, lieten we er geen gras over groeien en werd begonnen met het binnenbrengen van de voorwerpen die we sedert jaren reeds hadden verzameld. Daarna begon het delicate werk om ons bezit in orde te brengen en te schikken. Van de stadsdiensten kregen wij enkele staande en platte toonkasten die rechts en links ongebruikt hadden gestaan.

Na besprekingen met de Heer Schepenen van Schone Kunsten werd een overeenkomst gesloten waarbij "De Plate" zou mogen beschikken over en in bruikleen nemen van een groot gedeelte van de oude verzameling van de stad die toch niet gebruikt werd en op een niet gelukkige manier opgestapeld stond in een hoek van het Feestpaleis.

Al deze voorwerpen, waarvan vele in deerlijke toestand verkeerden, werden naar het nieuwe museum overgebracht. De prachtige verzameling Chocqueel kregen we eveneens in bruikleen, evenals enkele oude schilderijen.

Dan begon het zwaarste werk.

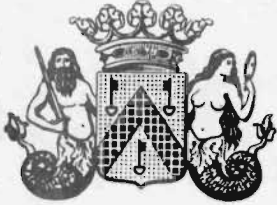
Met de hulp van enkele toegewijde leden kwam alles stilaan in orde. Oude meubels werden hersteld, oude vaandels hernaaid, oude fietsen, rkuisbogen en wapens werden gerestaureerd door specialisten.

Het "visserscafeetje" dat de grootste aantrekkelijkheid van het museum zou worden, kwam tot leven dank zij onze verkleefde en zo betreurde Konfrater Vieren, aan wie we hier gaarne deze posthume hulde brengen.

Eindelijk was alles in orde en op 27 april 1963, in tegenwoordigheid van de Heren Burgemeester en Schepenen, had de plechtige inhuldiging plaats.

Het was voor allen een ware verrassing De Overheid en alle aanwezigen drukten hun spontane bewondering uit voor het werk dat onze kring geleverd had. Allen waren het eens om te verklaren dat dit initiatief een troef te meer zou worden in het toeristisch leven van de stad. Inderdaad, gelegen in het centrum van de seizoenstad, kreeg ons museum talrijke bezoekers. Opnamen van het "visserscafeetje" werden gedaan door onze nationale en ook door buitenlandse T.V. zenders, het "visserscafeetje" verscheen in dag- en weekblad en in tijdschriften. Ons Museum had de wind in het zeil. (slot volgt)

vierde reeks

Dr. VERHAEGHESTRAAT

We kregen van Konfrater Vilain een geduchte (en verdiende) uitbrander. De Dr. Verhaeghestraat is niet genoemd naar Dr. Louis Verhaeghe, van wie we de korte biographie vermeldden, maar wel naar Dr. Georges VERHAEGHE, schepen van Openbaar Onderwijs en Schone Kunsten van Oostende. Hij werd te Oostende geboren op 3 april 1876 en overleed er op 25 februari 1936.

Dr. Verhaeghe was tot gemeenteraadslid verkozen geweest in 1908 en werd schepen van onze stad in 1912. Dit ambt vervulde hij tot aan zijn dood.

De gemeenteraad besliste op 26 februari 1936 de " Scholenstraat " te herdopen in " Dr. Verhaeghestraat ".

Hendrik SERRUYSLAAN

Hendrik Serruys, geboren te Oostende op 9.10.1796, was burgemeester van zijn geboortestad van 1836 tot 1860. Deze periode is belangrijk voor de geschiedenis onzer stad omdat toen de grondvesten werden gelegd van Oostende als internationale badstad. Tijdens het bestuur van burgemeester Serruys werd, in 1836, de spoorlijn Brussel-Oostende ingewijd. In 1842 wordt een Casino ingericht in het stadhuis. In 1844 wordt het eerste station ingehuldigd. In 1846 vertrekt de eerste maalboot naar Dover. De eerste Kursaal komt er in 1852. H. Serruys overleed te Oostende op 12 november 1883.

H. BAELSKAAI

Baels Hendrik (Oostende 1878-Knokke 1951) was schepen der stad Oostende. Minister van Landbouw en van Openbare Werken tussen 1926 en 1929, Minister van Landbouw en van Binnenlandse Zaken van 1929 tot 1931. Gouverneur van de provincie West Vlaanderen van 1933 tot 1940.

Dichtte de visserskantate: O Heer, zegen de zee.

' t v e r v o l g t

Bij het opmaken van ons blad ontvingen we het bericht van het overlijden op woensdag 9 februari 1972 van Mevrouw Madeleine D E T A E Y E , dochter van onze Hoofdman

We bieden aan onze Hoofdman en Mevrouw DE TAEYE en de zwaar beproefde familie namens alle leden van DE PLATE onze welgemeende gevoelens van deelname in hun diepe rouw.